

27.04.2022

Dnro 449/03.04.04.19/2020

Asia Valitus ympäristölupa-asiassa

Muutoksenhakija Stora Enso Veitsiluoto Oy

Luvan hakija Stora Enso Veitsiluoto Oy

Päätös, josta valitetaan

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto 28.02.2020, päätösnumero 12/2020

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto on tarkistanut päätöksellään 28.2.2020 Stora Enso Veitsiluoto Oy:n sellu- ja paperitehtaan toiminnalle myönnetyn ympäristöluvan nro 64/07/2 lupamääräykset, sellaisena kuin sitä on muutettu tai täydennetty Pohjois-Suomen ympäristölupaviraston ja aluehallintoviraston päätöksillä nro 97/09/2, 82/08/2, 83/08/2, 48/09/2, 80/09/2, 129/2013/1, 48/2015/1 ja 73/2015/1, tehtaan pääasiallista toimintaa koskevien uusien BAT-päätelmien (massan, paperin ja kartongin valmistus) julkaisun vuoksi sekä kattilan K7 siirtymäkauden päättymisen vuoksi. Päätös koskee hakemuksen mukaista sulfaattisellun (420 000 ilmakeuivaa sellutonnia/v) ja paperin (hienopaperi 570 000 t/v ja painopaperi 280 000 t/v) tuotantoa, sahatavaran (200 000 m³/v) tuotantoa, energiantuotantoa, klooridioksidin valmistusta, polttoaineen jakelua, tehdaskaatopaikan ja Tankokarin tuhkanlajitusalueen toimintaa sekä prosessiveden valmistusta ja jäteveden käsittelyä ja muita päätoimintaa palvelevia aputoimintoja.

Toiminnassa on noudatettava päätöksessä annettuja lupamääräyksiä 1–55.

Lupamääräykset 12, 14, 15, 20–21 ja 50–52 kuuluvat seuraavasti:

Päästöt ilmaan

Soodakattila ja meesauuni

12. Soodakattilan savukaasupesurilta ilmaan johdettavien savukaasujen

epäpuhtauksien pitoisuudet laskettuna 6 %:n happipitoisuudessa kuivaa kaasua saavat olla enintään seuraavat:

	Pitoisuus [mg/m ³ (n)]	
Hiukkaset	40	vuosikeskiarvo
Rikkidioksidi	50	vrk-keskiarvo
Rikkidioksidi	25	vuosikeskiarvo
TRS	20	kuukauden 2. korkein vrk-arvo
TRS	10	kuukausikeskiarvo
Typen oksidit	250	vuosikeskiarvo

Soodakattilan savukaasupesurilta ilmaan johdettavien kaasumaisten rikkiyhdisteiden päästö ominaispäästönä saa olla enintään seuraava:

SO₂-S + TRS-S 0,10 kg S/ADt vuosikeskiarvo

Kaasumaisten rikkiyhdisteiden ominaispäästö on laskettava kalenterivuositain ja raportoitava Lapin ELY-keskukselle kalenterivuotta seuraavan tammikuun 15. päivään mennessä. Ominaispäästö on laskettava ilmaan johdetun kokonaispäästön ja sellutehtaan toteutuneen tuotantomäärän mukaan.

Yllä mainitut päästöraja-arvot eivät koske ylös- ja alasajotilanteita. Soodakattilan ylösajovaiheen katsotaan päättyneen ja soodakattilan olevan normaaliajossa, kun kattilan poltto on yli 1 250 tka/vrk. Raja-arvojen noudattamisen seurannassa vuorokausikeskiarvo jätetään tarkastelusta pois, jos soodakattila on ollut kyseisen vuorokauden aikana vähintään 3 tuntia ylös- tai alasajotilanteessa.

Päästöraja-arvot eivät koske savukaasun puhdistinlaitteiden häiriötilanteita, joista on määrätty lupamääräyksessä 48.

Ylös- ja alasajotilanteista sekä normaalin tuotantotilanteen poikkeavan suurista TRS-päästöistä on ilmoitettava viivytyksettä Lapin ELY-keskukselle ja Kemian kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle.

14. Meesauunista oman piipun kautta ilmaan johdettavien savukaasujen epäpuhtauksien pitoisuudet laskettuna 6 %:n happipitoisuudessa kuivaa kaasua saavat olla enintään seuraavat:

	Pitoisuus [mg/m ³ (n)]	
Hiukkaset	35	vuosikeskiarvo
Rikkidioksidi	120	vuosikeskiarvo
TRS	40	kuukauden 4. korkein vrk-arvo
TRS	20	vuosikeskiarvo
Typen oksidit	350	vuosikeskiarvo

Meesauunista oman piipun kautta ilmaan johdettavien kaasumaisten rikkiyhdisteiden päästö ominaispäästönä saa olla enintään seuraava:

$$\text{SO}_2\text{-S} + \text{TRS-S} = 0,10 \text{ kg S/ADt} \quad \text{vuosikeskiarvo}$$

Kaasumaisten rikkiyhdisteiden ominaispäästö on laskettava kalenterivuositain ja raportoitava Lapin ELY-keskukselle kalenterivuotta seuraavan tammikuun 15. päivään mennessä. Ominaispäästö on laskettava ilmaan johdetun kokonaispäästön ja sellutehtaan toteutuneen tuotantomäärän mukaan.

Päästöraja-arvot eivät koske ylös- ja alasajotilanteita. Meesauunin ylösajovaiheen katsotaan päättyneen ja meesauunin olevan normaaliajossa, mikäli meesauunin tuotanto on yli $165 \text{ t}_{\text{CaO}}/\text{vrk}$. TRS-raja-arvon noudattamisen seurannassa vuorokausikeskiarvo jätetään tarkastelusta pois, jos meesauuni on ollut kyseisen vuorokauden aikana vähintään 3 tuntia ylös- tai alasajotilanteessa.

Päästöraja-arvot eivät koske savukaasun puhdistinlaitteiden häiriötilanteita, joista on määrätty lupamääräyksessä 48.

Ylös- ja alasajotilanteista sekä normaalin tuotantotilanteen poikkeavan suurista TRS-päästöistä on ilmoitettava viivytyksettä Lapin ELY-keskukselle ja Kemian kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle.

15. Soodakattilan TRS-, SO_2 - ja NO_x -pitoisuuksia ja meesauunin TRS- ja SO_2 -pitoisuuksia on mitattava jatkuvasti.

Raja-arvoon verrattavat keskiarvot määritetään jatkuvatoimisesti mitatuista raja-arvoon verrattavista tuntikeskiarvoista, jotka saadaan vähentämällä mitatusta arvosta mittalaitteelle määritetty mittaustuloksen 95 %:n luotettavuutta kuvaava osuus laskettuna raja-arvopitoisuudesta. Mittaustuloksen 95 prosentin luotettavuutta kuvaava osuus ei saa kuitenkaan ylittää rikkidioksidin ja typenoksidien osalta 20 prosenttia ja TRS:n osalta 30 prosenttia.

Jatkuvissa mittauksissa vuosi- ja vuorokausikeskiarvo on kaikkien hyväksyttävien tuntikeskiarvojen keskiarvo. Soodakattilan ja meesauunin TRS-päästöraja-arvoa katsotaan noudatetun, jos soodakattilalla TRS-pitoisuuden kalenterikuukauden toiseksi korkein vuorokausikeskiarvo ja meesauunilla kalenterikuukauden neljänneksi korkein vuorokausikeskiarvo ei ylitä raja-arvoa. Muutoin päästöraja-arvoja katsotaan noudatetun, jos yksikään raja-arvoon verrattava päästöjen keskiarvo ei ylitä päästöraja-arvoa.

Jatkuvatoimisesti mitattavien päästöjen osalta kokonaispäästöjä laskettaessa on käytettävä jatkuvatoimisten mittalaitteiden mittaustuloksia (pois lukien soodakattilan sähkösuodattimen jatkuvatoiminen hiukkasmittaus) ilman mittausepävarmuuden vähentämistä.

20. Toiminnassa muodostuvat väkevät hajukaasut on kerättävä ja käsiteltävä polttamalla hajukaasupolttimen avulla soodakattilassa, kun soodakattilan höyryn tuotanto on vähintään 35 kg/s. Tilanteissa, joissa väkeviä hajukaasuja ei voida polttaa soodakattilassa, ne on johdettava poltettavaksi soihdussa. Väkevien hajukaasujen polton on toimittava jatkuvasti. Järjestelmän on toimittava siten, että soodakattilassa polttamisen ja soihdun käyttöönoton aloittamisen viive on mahdollisimman lyhyt.

Tilanteissa, joissa väkeviä hajukaasuja ei voida turvallisuussyistä johtaa polttoon soodakattilassa tai soihdussa, ne voidaan johtaa ulkoilmaan. Jokaisesta tällaisesta tilanteesta on raportoitava lupamääräyksen 43 mukaisesti.

Keräyksen piirissä olevat laimeat hajukaasut on johdettava hönkä- tai lauhdutuspesurien kautta ja käsiteltävä polttamalla soodakattilassa. Laimeiden hajukaasujen keräily- ja käsittelyjärjestelmän käytettävyyden on oltava vähintään 98 % kuukausittaisesta toiminta-ajasta. Soodakattilan liuottajan höngät saadaan johtaa nykyisellä tavalla pesurin kautta soodakattilan piippuun.

Luvan saajan on tarkkailtava haisevien rikkiyhdisteiden keräily- ja käsittelyjärjestelmien tehokkuutta. Kaikki järjestelmien häiriötilanteet (ajankohdat ja kestoajat, erityisesti poltto- ja varapolttopaikkojen ohitusajat sekä aiheutuneet päästöt ja suoritettut toimenpiteet) on kirjattava.

Sellutehtaan mahdolliset uudet prosessit ja käyttöön otettavat laitteet on suunniteltava ja toteutettava niin, että hajukaasut pystytään keräämään ja johtamaan käsiteltäväksi.

21. Hakesiiloissa paisuntahöyryllä tapahtuva hakkeen lämmitys on tehtävä siten, että siitä ei normaalitoiminnassa muodostu hajukaasupäästöä.

Toiminnan muuttuminen tai lopettaminen

50. Toiminnanharjoittajan on hyvissä ajoin, viimeistään kuusi kuukautta ennen toiminnan lopettamista, esitettävä ympäristölupaviranomaiselle hakemuksena yksityiskohtainen suunnitelma vesiensuojelua, maaperänsuojelua ja jätehuoltoa koskevista toiminnan lopettamiseen liittyvistä toimista ja lopettamisen jälkeisestä tarkkailusta. Suunnitelmassa on esitettävä alueen puhdistaminen, rakennelmien ja rakennusten mahdollinen purkaminen, säiliöiden ja putkistojen tyhjentäminen ja purkaminen, jätteiden ja purkutoiminnoista kertyvien materiaalien käsittely, selvitys alueen maaperän kunnosta ja mahdollinen kunnostustarpeen arviointi sekä jälkitarkkailun tarve. Sulkemissuunnitelmassa on vertailtava laitosalueen senhetkistä tilaa ympäristönsuojelulain 82 §:n mukaiseen perustilaselvitykseen.

Toiminnan loputtua on alueelta poistettava kaikki ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavat koneet ja laitteet, tuotteet, sivutuotteet, kemikaalit, polttoaineet ja jätteet. Luvan saajan on huolehdittava, että toiminnan

lopettamisen jälkeenkin päästöjen rajoittamiseksi tarpeelliset rakenteet ja laitteet ovat käytössä ja pysyvät toimintakuntoisina siihen asti, kunnes lupaviranomainen jälkihoitovaiheen päästö- ja vaikutustarkkailutietojen perusteella päättää, että järjestelmät eivät ole tarpeen. Luvan saaja vastaa toiminnan päätyttyä edelleen tarpeellisista toimenpiteistä pilaantumisen ehkäisemiseksi, toiminnan vaikutusten selvittämisestä ja tarkkailusta.

Tarkkailu- ja raportointimääräykset

51. Luvan saajan on oltava selvillä toiminnan ympäristövaikutuksista. Toiminnan päästöjä ja niiden vaikutuksia on tarkkailtava siten, kuin aluehallintoviraston päätöksen liitteessä 3 ja aluehallintoviraston päätöksen muissa lupamääräyksissä on määrätty.

Vesistö- ja kalatalousvaikutusten tarkkailun osalta luvan saajan on osallistuttava Kemin edustan merialueen yhteistarkkailuun. Muutokset yhteistarkkailuohjelmaan hyväksyy Lapin ELY-keskus.

Ilmanlaadun vaikutustarkkailun osalta luvan saajan on osallistuttava Kemin ilmanlaadun yhteistarkkailuun sekä bioindikaattoritutkimuksiin. Muutokset yhteistarkkailuohjelmaan hyväksyy Kemin kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen.

Luvan saajan on tarkkailtava hajukaasupäästöjen vaikutuksia lähiympäristön asuinalueiden ilmanlaatuun viimeistään vuodesta 2021 lähtien omalla tarkkailupisteellä. Tarkkailupisteen tulee sijaita Kemissä keskeisellä paikalla asuinalueisiin nähden esimerkiksi Haukkarin tai Peurasaaren alueella. Pisteellä on mitattava jatkuvatoimisesti TRS-pitoisuuksia. Seurannan tulokset on raportoitava vuosittain Lapin ELY-keskukselle ja Kemin ympäristönsuojeluviranomaiselle. Kemin ilmanlaadun yhteistarkkailuvuosina tarkkailu voidaan toteuttaa ja raportoida yhteistarkkailun osana.

52. Luvan saajan on päivitettävä Veitsiluodon tehtaita koskeva käyttö-, päästö- ja vaikutustarkkailuohjelma ja toimitettava se Lapin ELY-keskukselle hyväksyttäväksi kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun tämä päätös saa lainvoiman.

Lapin ELY-keskus voi tarvittaessa muuttaa tarkkailusuunnitelmaa siten, että tarkkailun kattavuus ja tulosten luotettavuus ei heikenny.

Liite 3

Päätöksen liitteenä 3 on Stora Enso Veitsiluoto Oy:n 15 sivuinen päivitetty tarkkailuohjelma, joka sisältää yksityiskohtaisia määräyksiä suoritettavasta käyttötarkkailusta, päästötarkkailusta vesistö- ja ilmapäästöjä, melua, jätteitä ja häiriöpäästöjä koskien sekä vaikutustarkkailusta. Liitteessä on muun ohella määrätty mitattavista suureista, mittausten tiheydestä, jatkuvatoimisesta tarkkailusta ja kertaluonteisista selvityksistä. Lisäksi on annettu määräykset kirjanpidosta ja raportoinnista sekä laadunvarmistuksesta.

Tarkkailuohjelmaa voidaan tarkentaa tai muuttaa Lapin ELY-keskuksen hyväksymällä tavalla siten, että ympäristöluvan lupamääräysten valvonta ei vaarannu eivätkä muutokset heikennä tarkkailun luotettavuutta tai kattavuutta.

Ratkaisun perustelut

Lupamääräysten perusteluja

Päästöt ilmaan

12. Soodakattilan päästöraja-arvot on määrätty siten, että ilmaan johdettavista päästöistä ei aiheudu merkittävää pilaantumista tai terveysvaikutusten kannalta merkittävää alueellista ilmanlaadun heikkenemistä. Päästöraja-arvojen alittuessa komission päätelmässä 2014/687/EU esitettyjä parhaan käyttökelpoisen tekniikan mukaisia päästötasoja ei ylitetä laitoksen normaaleissa toimintaolosuhteissa.

Rikkidioksidi ja pelkistyneet rikkiyhdisteet

Rikkidioksidin päästölle on määrätty vuorokausi- ja vuosikeskiarvo päätelmän BAT 21 taulukon 3 mukaisesti. Pitoisuusraja sijoittuu BAT-vaihteluvälin ylärajalle.

Pelkistyneiden rikkiyhdisteiden (TRS) päästöraja-arvo on asetettu aikaisemmin voimassa olleelle tasolle ($20 \text{ mgS/m}^3 \text{ (n)}$), mutta päästöraja-arvon noudattamisen tarkastelua on tiukennettu siten, että kuukauden toiseksi suurimman vuorokausikeskiarvon tulee alittaa raja-arvo. Aikaisempi päästöraja-arvo ja raja-arvon noudattamisen tulkinta on asetettu vuoden 2013 päätöksessä, jonka myötä luovuttiin 10 minuutin keskiarvojen seurannasta ja tavoitearvoista. Hajukaasujen keräilyä ja käsittelyä on sen jälkeen parannettu. Soodakattilan jatkuvatoimisen TRS-mittauksen tulosten perusteella vuosina 2017–2019 vuorokausikeskiarvot ovat pääsääntöisesti olleet pienempiä kuin $5 \text{ mg/m}^3 \text{ (n)}$; päästöraja-arvon ylittäviä vuorokausikeskiarvoja on ollut vain yksi vuodesta 2017 lähtien. Päästöraja-arvot alittuvat pääsääntöisesti jo nykytilanteessa. Noudattamalla kuukausikeskiarvona annettua päästöraja-arvoa voidaan varmistua, että myös BAT-päätelmän mukainen vuosikeskiarvo alittuu.

Normaalitilanteessa tehtaan hajupäästöt ja hajuvaikutukset ympäristössä ovat vähäiset, mutta väkevien hajukaasujen ohitustilanteet häiriötilanteissa tai ylös- ja alasajoissa aiheuttavat ajoittaista viihtyvyyshaittaa ympäristössä. On siten perusteltua, että luvan saaja panostaa edelleen aktiivisesti hajukaasujen käsittelyn häiriötilanteiden minimointiin. Hajukaasujen käsittelyn taso ja toimintavarmuus on parantunut viime vuosina tehtyjen toimenpiteiden johdosta, eikä luvan saajan mukaan normaalitilanteessa hajuhaittoja aiheudu.

Päästöraja-arvot eivät koske määritettyjä ylös- ja alasajotilanteita eikä puhdistinlaitteiden häiriötilanteita. Hajuhaittojen estämiseksi TRS-yhdisteiden päästöraja-arvo on asetettu mahdollisimman lähelle nykyisillä keräys- ja käsittelyjärjestelmillä saavutettavaa tasoa.

14. Meesauunin päästöraja-arvot on määrätty siten, että komission päätelmässä 2014/687/EU esitettyjä parhaan käyttökelpoisen tekniikan mukaisia päästötasoja ei ylitetä laitoksen normaaleissa toimintaolosuhteissa. Päästöraja-arvot koskevat meesauunilta ilmaan johdettavia savukaasuja, joten raja-arvoja ei sovelleta savukaasuihin, jotka johdetaan PCC-laitokselle kalsiumkarbonaatin valmistuksessa hyödynnettäväksi raaka-aineena. Savukaasujen johtaminen osittain PCC-laitokselle ei kuitenkaan aiheuta lievennyksiä meesauunilta ulos johdettavien savukaasujen BAT:n mukaisiin, pitoisuuksina määrättyihin, päästöraja-arvoihin.

Meesauunin rikkidioksidipäästölle on määrätty raja-arvo vuosikeskiarvona päätelmän BAT 24 taulukon 6 mukaisesti. Pitoisuusrajan asettamisessa on BAT-päätelmän mukaisesti huomioitu väkevien kaasujen polttaminen, koska BAT-päätelmien mukaan väkeviin kaasuun sisältyy myös metanoli, jota meesauunissa poltetaan. Päästöraja-arvo on asetettu BAT-vaihteluvälin ylärajalta. Toteutunut SO₂-pitoisuustaso meesauunin savukaasuissa on hakemuksessa esitettyjen tietojen mukaan vaihdellut suuresti johtuen meesauunin epäpuhtauksista ja raskaan polttoöljyn rikkipitoisuudesta. Pitoisuustaso on ollut vuosikeskiarvona 48–79 mg/m³ (n) vuosina 2017–2018. Meesauunia ei ole varustettu rikinpoistolaitteistolla, joten luvan saajan mahdollisuudet vaikuttaa rikkidioksidipäästön suuruuteen ovat rajalliset muutoin kuin polttoaineen laatua parantamalla. Hakemukseen liitetyn leviämismallinnuksen perusteella luvan saajan tehtaan rikkidioksidipäästöjen vaikutukset ilman laatuun ovat melko pienet, joten ilmansuojelullista tai terveydensuojelullista tarvetta rikkidioksidin päästöraja-arvon tiukentamiseen ei ole.

Meesauunin TRS-päästöraja-arvoksi on tässä päätöksessä vahvistettu aikaisemmin voimassa ollut, päätöksellä nro 129/2013/1 vahvistettu, kuukauden 4. korkein vuorokausikeskiarvo. Meesauunin jatkuvatoimisen TRS-mittauksen tulosten mukaan pitoisuuden 40 mg/m³ (n) ylittäviä vuorokausikeskiarvoja on mitattu useina vuosina, mutta vuonna 2015 tapahtunut raskaan polttoöljyn muutos vähärikkisempään sekä metanolin polttaminen on mittaustulosten mukaan hieman vähentänyt raja-arvon ylityksiä, eikä vuosina 2015–2018 ylityksiä ole esiintynyt.

Hajupäästöjen vähentämiseksi on meesauunin TRS-päästöille asetettu lisäksi vuosikeskiarvo, jotta päästöä voidaan verrata BAT-päätelmän mukaiseen päästötasoon. Asetettu päästöraja-arvo on alittunut selvästi viime vuosina.

15. Lupamääräyksessä on annettu määräykset soodakattilan ja meesauunin päästömittausten toteuttamisesta, päästöraja-arvojen noudattamisesta ja mittausten laadunvarmistuksesta.

Tarkkailussa raportoitavien vuosipäästöjen laskennassa on jatkuvatoimisesti mitattavien parametrien osalta käytettävä lupamääräyksen mukaisesti jatkuvatoimisten mittalaitteiden mittaustuloksia. Kerran vuodessa tehtävien akkreditoitujen kertamittausten perusteella tehdään tarvittavat kalibroinnit ja säädöt mittalaitteisiin ja tarvittaessa arvioidaan mittalaitteiden häiriötilanteiden tai muiden häiriötilanteiden aikaiset päästöt. Päästölaskennassa on aiemmin käytetty akkreditoitujen kertamittausten tuloksia, ja päästöraportoinnin mukaan päästölaskennassa käytetty pitoisuus on kuvannut vain mittausajankohdan olosuhteita. Jatkuvatoimisten mittalaitteiden tuottaman päästötiedon arvioidaan antavan huomattavasti kattavamman kuvan päästöjen kokonaismäärästä verrattuna kerran vuodessa tehtävään kertamittaukseen ja päästökertoimien käyttöön. Jatkuvatoimisten mittalaitteiden luotettavuus on varmistettava säännöllisillä laadunvarmistusmittauksilla tällä päätöksellä vahvistetun tarkkailuohjelman mukaisesti (päättöksen liite 3).

Hajukaasujen käsittely

20.–21. Hajukaasuja koskevat lupamääräykset on annettu ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi ja jotta laitoksesta ei aiheutuisi ympäristön yleisen viihtyisyyden vähentymistä tai eräistä naapuruussuhteista säädetyn lain tarkoittamaa kohtuutonta räsytystä lähistön kiinteistöille. BAT-päätelmän BAT 20 mukaisesti väkevien hajukaasujen polton on toimittava jatkuvasti, mitä varten on oltava varajärjestelmä. Turvallisuussyistä sellutehtailta joudutaan ajoittain päästämään hajukaasuja käsittelemättöminä ulos, koska hajukaasut voivat joissakin tilanteissa muodostaa räjähtäviä seoksia, joita ei voida johtaa soodakattilaan eikä myöskään varapolttopaikkaan.

Hakemuksen vireilläoloaikana luvan saajan tehtaalla on ollut huomattavia ongelmia hajukaasujen keräilyjärjestelmässä. Kesäkuussa 2016 tehtaalla tapahtui valkolipeän mittasäiliön räjähdys ja marraskuussa 2016 räjähdys väkevien hajukaasujen keräilyjärjestelmässä. Lisäksi oli useita pienempiä räjähdyksiä väkevien hajukaasujen keräilyjärjestelmässä kevään ja alkukesän 2016 aikana. Tapahtumien johdosta luvan saaja on vuonna 2017 uudistanut hajukaasujen keräily- ja käsittelyjärjestelmää ja turvallisuuskäytäntöjä. Luvan saajan mukaan hajukaasujen käsittelyn tilanne on nykyään selvästi aikaisempaa parempi. Lisäksi PETE-projektissa on otettu uusia kohteita haihduttamolta mukaan hajukaasujen keräilyyn. Hakemuksen mukaan sellutehtaan hajurikkiyhdisteiden päästöistä ja hajuhaitoista tehtaan ympäristössä on tullut hyvin harvoin valituksia tai kyselyitä. Saatujen tietojen perusteella tehtaan hajupäästöjen voidaan todeta olevan nykyään kohtalaisen pieniä ja käsittelyn yleisesti hyvällä tasolla.

Hajupäästöistä voi kuitenkin edelleen aiheutua ajoittaista hajuhaittaa Kemissä. Haitat esiintyvät hajukaasujen keräilyn ja käsittelyn häiriötilanteissa. Luvan

saajan on toiminnassaan pyrittävä minimoimaan paitsi prosessihäiriöt ja muut ongelmatilanteet, myös huolto- ja kunnossapitotoimenpiteiden aikana aiheutuvat hajupäästöt. Laimeiden hajukaasujen kattavan keräilyn vuoksi sellun valmistuksessa ei jää keräilyn ulkopuolelle laimeiksi jäännöskaasuiksi luokiteltavia päästöjä, joten niille ei ole siksi asetettu päästöraja-arvoa.

Toiminnan muuttuminen tai lopettaminen

50. Lupa ei ole sisällytetty toiminnan lopettamista koskevia määräyksiä, joten toiminnan lopettamisesta annetaan erillinen päätös toiminnanharjoittajan suunnitelman perusteella. Ympäristönsuojelulain mukaan toiminnanharjoittaja vastaa edelleen lupamääräysten mukaisesti tarvittavista toimista pilaantumisen ehkäisemiseksi sekä toiminnan vaikutusten selvittämisestä ja tarkkailusta, kun luvanvarainen toiminta päättyy. Ympäristönsuojelulain mukaan toiminnan lopettamista koskeva suunnitelma on esitettävä toimivaltaiselle ympäristölupaviranomaiselle.

Tarkkailu- ja raportointimääräykset

Tarkkailumääräykset on päivitetty vastaamaan lainsäädännön muutoksia ja BAT-päätelmien vaatimuksia. Lisäksi tarkkailumääräykset on päivitetty kokonaisuutena ajan tasalle vastaamaan tarkistetun luvan mukaista toimintaa. Kun päästöraja-arvoja muutetaan, on arvioitava kokonaisuudessaan pilaantumista aiheuttavaan päästöön liittyvän käyttö-, päästö- ja vaikutustarkkailun ajantasaisuus.

51.–52. Toiminta on järjestettävä niin, että tässä päätöksessä asetettujen ympäristönsuojeluvaatimusten täyttyminen voidaan arvioida. Luvan saajan selvilläolovelvollisuus ja pilaantumisen torjuntavelvollisuus perustuvat ympäristönsuojelulain 6 ja 14 §:iin. Lupamääräys on tarpeen, jotta valvontaviranomaiset voivat seurata toiminnan asianmukaisuutta, lupamääräysten noudattamista ja toiminnan ympäristövaikutuksia sekä saada valvontaa varten tarpeellisia muita tietoja. Lupamääräys on tarpeen myös eri tarkkailuihin liittyvien mittaus- ja muiden tulosten käsittelemiseksi ja raportoimiseksi.

Tarkkailua on määrätty jatkettavaksi pääosin hakemuksessa esitettyjen nykyisten tarkkailuohjelmien mukaisella tasolla. Luvan saajan tarkkailusuunnitelmaa on liitteessä 3 täydennetty ja muutettu tarpeellisin osin lupamääräysten noudattamisen valvomiseksi ja ympäristövaikutusten arvioimiseksi. Liite 3 on kokonaisuudessaan osa päätöstä ja lupamääräystä 51. Liitteessä on huomioitu myös muissa lupamääräyksissä annetut tarkkailua koskevat määräykset.

Tarkkailuliitteeseen kirjattu velvoite päätöksen edellyttämien mittausten, testauksien, selvitysten ja tutkimusten luotettavasta ja tarkoituksenmukaisesta suorittamisesta on annettu ympäristönsuojelulain 209 §:n vaatimusten toteutumisen varmistamiseksi.

Tarkkailuun määrättyjen muutosten ja lisäysten johdosta luvan saaja on veloitettu päivittämään koko tehdasintegraattia koskeva yksityiskohtainen tarkkailuohjelma ajantasaiseksi.

Vaikutustarkkailu

Toiminnanharjoittajan tulee olla riittävästi selvillä toimintansa ympäristövaikutuksista. Ympäristövaikutustarkkailujen avulla myös seurataan päätöksen oikeellisuutta ja päästöjen rajoitustoimien riittävyyttä.

Ilmanlaadun vaikutustarkkailun osalta on lisätty määräys uudesta jatkuvatoimisesta TRS-yhdisteiden mittauspisteestä luvan saajan aiheuttamien hajupäästöjen vaikutusten tarkkailemiseksi. Hajuyhdisteitä on Kemissä ilmanlaadun yhteistarkkailussa mitattu usean vuoden välein yhdellä seuranta-asetalla (Syväkangas), joka sijaitsee noin 4,5 kilometriä pohjoiseen luvan saajan tehtaalta. Hakemuksessa esitetyn arvion mukaan tehtaan hajurikkisyhdisteiden häiriöpäästöistä voi aiheutua ajoittaista viihtyvyyshaittaa tehtaan lähialueilla. Ottaen huomioon, että Veitsiluodon tehdasalueen läheisyydessä on asuinalueita etenkin tehtaan pohjoispuolella, ja että Kemissä ei alueella sijaitsevista sellutehtaista huolimatta ole ollut jatkuvaa haisevien rikkisyhdisteiden seurantaa, on tarvetta lisätä alueella toiminnanharjoittajien omaa jatkuvatoimista hajuyhdisteiden tarkkailua. Tarkkailumääräys on selkeyden vuoksi kirjattu lupamääräykseen. Piste on sijoitettava esimerkiksi Haukkarin tai Peurasaaren alueelle, mutta sijaintipaikasta on mahdollista sopia tarkemmin Lapin ELY-keskuksen kanssa.

Tarkkailun tulokset on raportoitava sekä ELY-keskukselle että asianomaisten kuntien ympäristöviranomaisille siten, että seurannan tulokset ovat sitä kautta myös asiasta kiinnostuneiden asukkaiden saatavilla.

Vaatimukset hallinto-oikeudessa

Stora Enso Veitsiluoto Oy on valituksessaan ja sen täydennyksessä vaatinut, että aluehallintoviraston päätöstä on muutettava lupamääräysten 5, 6, 7, 8, 9, 12, 14, 15, 16, 24, 26, 28, 29, 41, 45, 50, 51, 52, 53, liitteen 3 ja käsittelymaksun osalta.

Ensisijainen vaatimus lupamääräyksen 51 ja liitteen 3 osalta kuuluu seuraavasti:

17) kumoaa lupamääräyksen 51 neljännen kappaleen ja ensisijaisesti kumoaa liitteen 3 ja muuttaa lupamääräyksen 51 ensimmäisen kappaleen kuulumaan: ”Luvan saajan on oltava selvillä toiminnan ympäristövaikutuksista. Toiminnan päästöjä ja niiden vaikutuksia on tarkkailtava voimassa olevien Lapin

ympäristökeskuksen hyväksymien tarkkailuohjelmien mukaisesti (27.1.2009, LAP-2007-Y-300-119).”

Vaatimuksiaan yhtiö on perustellut muun ohella seuraavalla tavalla:

Veitsiluodon tehtaan toimintaa ja päästöjä tarkkaillaan nykyisin Lapin ympäristökeskuksen hyväksymien tarkkailuohjelmien (27.1.2009, LAP-2007-Y-300-119) mukaisesti. Yhtiö on lupahakemuksessaan esittänyt Veitsiluodon tehtaiden päästö- ja vaikutustarkkailun jatkamista nykyisessä muodossaan ja katsoo tämän olevan ympäristön pilaantumisen ehkäisemisen kannalta riittävä toimintatapa jatkossakin. Veitsiluodon tehtaan tosiasiallinen toiminta vastaa pääpiirteissään voimassa olevaa ympäristölupaa Nro 64/07/2, eikä ympäristölupaan ole kohdistunut merkittäviä muutostarpeita. Myös aluehallintovirasto on todennut tämän valituksenalaisen päätöksen sivulla: ”Toiminnassa, sen päästöissä tai niiden vaikutuksissa ei ole vuoden 2007 ympäristölupapäätöksessä tehdyn lupaharkinnan jälkeen tapahtunut olennaisia muutoksia.” Toimintaa valvova viranomainen ei ole myöskään lupamenettelyn aikana antamissaan lausunnoissa vaatinut aluehallintoviraston tekemiä laajoja lisäyksiä lisättäväksi tarkkailusuunnitelmaan, vaan ne aluehallintovirasto on tehnyt viran puolesta itse.

Lupahakemuksen kohteena oleva Stora Enson Veitsiluodon sellu- ja paperitehdas on sijainnut Veitsiluodon tehdasalueella vuosikymmenten ajan. Tehtaan päästöt ja ympäristövaikutukset ovat siten hyvin tiedossa, ja tehtaan toimintaa tarkkaillaan jo nykyisellään kattavan päästö- ja tarkkailusuunnitelman mukaisesti. Valituksenalaisen päätöksen perustelujen mukaan tarkkailua on määrätty jatkettavaksi pääosin hakemuksessa esitettyjen nykyisten tarkkailuohjelmien mukaisella tasolla, mutta tarkkailuohjelmaan esitettävät muutokset eli liite 3, on 15 sivun mittainen. Edelleen koska kyse on voimassaolevan ympäristöluvan tarkistamisesta pääasiassa BAT-päätelmien julkaisemisen perusteella, päästö- ja vaikutustarkkailun määräysten pohjaksi tulee ottaa nykyinen tarkkailuohjelma, jota muutetaan vain ja ainoastaan siltä osin, kuin BAT-päätelmien johdosta tarkistamisessa tehdyt muutokset edellyttävät. Näin ollen Veitsiluodon tehtaan tarkkailua tulee jatkossakin suorittaa voimassa olevien tarkkailuohjelmien mukaisesti siten, että ympäristönsuojelun kannalta tarpeellisista muutoksista tarkkailuohjelmiin voidaan sopia valvovan viranomaisen Lapin ELY-keskuksen kanssa.

Asian käsittely hallinto-oikeudessa

Stora Enso Veitsiluoto Oy on toimittanut 21.12.2021 hallinto-oikeudelle valituksen osittaisen peruutuksen, jonka mukaan yhtiö peruu asiassa aiemmin tekemänsä valituksen muilta osin ja pyytää, että hallinto-oikeus antaa asiassa ratkaisun lupamääräykseen 51 ja liitteeseen 3 valittajan ensisijaisen vaatimuksen mukaisesti. Muuttuneen tilanteen johdosta valittaja on vaatinut toissijaisesti, että hallinto-oikeus kumoo lupamääräyksen 51 neljännen kappaleen ja kumoo liitteen 3 ja lupamääräystä muuttamatta palauttaa asian siltä osin aluehallintovirastolle käsiteltäväksi jäljempänä esitetyin perustein.

Vaatimustensa tueksi yhtiö on esittänyt seuraavaa:

Stora Enso Veitsiluoto Oy on tehnyt 17.6.2021 päätöksen lopettaa Veitsiluodon tehtaan toiminta. Sellun ja paperin tuotanto on loppunut syksyn 2021 aikana. Veitsiluodon saha jatkaa toimintaansa. Siten yhtiö ei tarvitse enää varsinaista sellu- ja paperitehtaan toimintaa koskevaa ympäristölupaa, mistä valitusasiassa on pääosin ollut kyse. Siten valitus voidaan pääosin peruuttaa. Alueelle toimintaan jäävään sahaan sovelletaan ympäristönsuojelulain 10 a luvun mukaista ilmoitusmenettelyä. Jos lupaa on tarpeen muuttaa toiminnan olennaisen muutoksen perusteella tai 89 §:ssä säädetystä syystä tämän lain voimaantulon jälkeen, sovelletaan 10 a luvussa säädettyä menettelyä niin, että asiassa annettava ilmoituspäätös korvaa voimassa olevan luvan. Yhtiö jättää ympäristöluvan rauettamista koskevan hakemuksen aluehallintovirastolle talven 2022 aikana. Rauettamista koskevaan päätökseen tulee sisällyttämään kaikki lopetettuja toimintoja koskevat lupamääräykset. Koska valituksenalaisen luvan rauettamista koskevaa päätöstä ei vielä ole olemassa, tulisivat tarkkailua koskeva lupamääräys 51 ja liite 3 muodollisesti voimaan yhtiön peruuttaessa valituksensa kokonaan. Yhtiön tulisi mahdollisesti ryhtyä noudattamaan tarpeettomana pitämäänsä tarkkailua lupamääräyksen 51 ja liitteen 3 mukaan ennen luvan rauettamista. Näin ollen yhtiön on tarpeen saada hallinto-oikeuden päätös tarkkailusta tämän kirjelmän vaatimusosan mukaisesti ensisijaisen vaatimuksensa mukaan. Tehtaan lakkauttamisen johdosta yhtiö suostuu myös siihen, että lupamääräyksen muokkaamisen sijaan asia palautetaan aluehallintovirastolle uudelleen käsiteltäväksi, jolloin se voidaan käsitellä luvan rauettamispäätöksen yhteydessä, mihin tarkkailu tosiasiallisesti liittyy.

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto on antanut valituksen ja valituksen osittaisen peruutuksen johdosta lausunnon. Lausunnon mukaan Stora Enso Veitsiluoto Oy:n sellu- ja paperitehtaiden toiminta on loppunut vuonna 2021. Aluehallintoviraston edustajat ovat osallistuneet tehtaan toiminnan lopettamista koskeviin ennakkoneuvotteluihin 28.5.2021 ja 9.9.2021. Stora Enso Veitsiluoto Oy on ilmoittanut neuvotteluissa jättävänsä aluehallintovirastoon hakemuksen Veitsiluodon sellu- ja paperitehtaiden ympäristöluvan rauettamiseksi. Valituksen osittaista peruutusta koskevan kirjelmän mukaan hakemus jätetään talvella 2022. Rauettamishakemuksessa luvan haltijan on määrä esittää muun muassa tehtaiden toiminnan loppumisen jälkeinen tarkkailusuunnitelma. Sellu- ja paperitehtaan toiminnan lopettamisen jälkeisen tarkkailun ja alueelle jäävän toiminnan tarkkailun toteutuksesta tullaan siten määrittämään aluehallintovirastossa luvan rauettamishakemuksesta annettavassa päätöksessä.

Aluehallintovirasto toteaa, että alkuperäisen valituskirjelmän kohdan 17) vaatimukset, jotka on valituksen osittaisen peruuttamisen yhteydessä pysytetty edelleen voimassa, tulee hylätä. Valituksenalaista tarkkailua koskevaa asiaa ei tule toissijaisen vaatimuksen mukaisesti myöskään palauttaa aluehallintovirastoon käsiteltäväksi. Tarkkailumääräysten sisällön osalta aluehallintovirasto viittaa päätökseensä ja sen perusteluihin.

Ympäristölupapäätöksen lupamääräyksessä 51 ja päätöksen liitteessä 3 on annettu tarvittavat tarkkailumääräykset hakemuksen mukaiselle toiminnalle. Päätöksen antamisen jälkeen toiminta alueella on olennaisesti muuttunut, eikä kyseisen luvan mukaista sellu- ja paperitehtaan toimintaa enää harjoiteta alueella. Näin ollen valituksenalaisen päätöksen lupamääräys 51 ja liite 3 eivät enää vastaa keskeisiltä osin alueella harjoitettavaa toimintaa. Olennaisesti muuttuneen toiminnan tarkkailun muuttamista ei voida siirtää palautuspäätöksellä käsiteltäväksi aluehallintovirastossa tulevaisuudessa mahdollisesti vireille laitettavan luvan rauettamista koskevan hakemuksen yhteydessä.

Luvan haltijan on laitettava tarvittaessa aluehallintovirastossa vireille luvan rauettamista koskeva hakemusasia ja liitettävä siihen esitys tarvittavasta tarkkailusta tai vaihtoehtoisesti laitettava aluehallintovirastoon vireille erillinen tarkkailun muuttamista koskeva hakemus. Ennen näistä hakemuksista annettavaa täytäntöönpanokelpoista päätöstä valvontaviranomainen tulkitsee, miten nykyistä tarkkailua sovelletaan olennaisesti muuttuneen toiminnan tilanteessa.

Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen Ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelle, Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen Pohjois-Suomen kalatalouspalveluille, Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen Ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelle, Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle (TUKES), Kemin kaupungille, Kemin kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle, Kemin kaupungin terveydensuojeluviranomaiselle, Kemin kaupungin kaavoitusviranomaiselle, Keminmaan kunnalle, Keminmaan kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle, Keminmaan kunnan terveydensuojeluviranomaiselle, Simon kunnalle, Simon kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle ja Simon kunnan terveydensuojeluviranomaiselle on varattu tilaisuus vastineen antamiseen valituksen johdosta.

Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (TUKES), Keminmaan kunnanhallitus, Kemin kaupungin lupajaosto kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisena ja Kemin kaupunginhallitus ovat ilmoittaneet, etteivät ne anna asiassa vastinetta.

Stora Enso Veitsiluoto Oy on antanut asiassa vastaselityksen, jossa se on todennut pitävänsä aluehallintoviraston lausunnonkin perusteella selvänä, että lupamääräyksen 51 ja liitteen 3 mukainen tarkkailu on muuttuneessa tilanteessa tarpeetonta. Lupamääräys ja liite 3 tulee tarpeettomana kumota ja tarkkailu asiana tulee palauttaa aluehallintoviraston käsiteltäväksi luvan rauettamista koskevan asian yhteydessä. Jos hallinto-oikeus pitää palauttamista mahdollisena siksi, että kyse ei olisi samasta asiasta, tulee lupamääräys 51 ja liite 3 pelkästään kumota. Tarkkailua jatketaan siinä tapauksessa voimassa oleva ja vakiintuneen tarkkailuohjelman mukaisesti. Kun luvan rauettamisesta tehdään päätös, siinä tullaan määrittämään uuteen tilanteeseen sopivasta tarkkailusta.

Merkintä

Pohjois-Suomen aluehallintovirastossa on tullut vireille 3.2.2022 Stora Enso Oyj:n hakemus Veitsiluodon sellu- ja paperitehtaan ympäristölupien muuttamiseksi ja rauettamiseksi.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Hallinto-oikeus hylkää valituksen.

Perustelut

Sovellettavat säännökset ja BAT-päätelmät

Ympäristönsuojelulain 6 §:n mukaan toiminnanharjoittajan on oltava selvillä toimintansa ympäristövaikutuksista, ympäristöriskeistä ja niiden hallinnasta sekä haitallisten vaikutusten vähentämismahdollisuuksista (*selvilläolovelvollisuus*).

Ympäristönsuojelulain 8 §:n mukaan, jos toimintaan 4 luvun mukaan tarvitaan lupa (luvanvarainen toiminta), toiminnanharjoittajan on sen lisäksi, mitä 7 §:ssä säädetään, ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi huolehdittava ja varmistuttava siitä, että:

- 1) toiminnassa käytetään parasta käyttökelpoista tekniikkaa;
- 2) energiankäyttö toiminnassa on tehokasta;
- 3) toiminnasta aiheutuvia päästöjä ja vaikutuksia tarkkaillaan ja niistä sekä toiminnassa käytettävistä raaka-aineista, polttoaineista ja muista kemikaaleista, toiminnassa syntyvistä jätteistä ja toiminnassa käsitellyistä jätteistä toimitetaan viranomaiselle tarpeellisia tietoja;
- 4) toiminnanharjoittajan käytettävissä on toiminnan laatuun ja laajuuteen nähden riittävä asiantuntemus.

Ympäristönsuojelulain 20 §:n mukaan ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavassa toiminnassa on periaatteena, että:

- 1) menetellään toiminnan laadun edellyttämällä huolellisuudella ja varovaisuudella ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi sekä otetaan huomioon toiminnan aiheuttaman pilaantumisen vaaran todennäköisyys, onnettomuusriski sekä mahdollisuudet onnettomuuksien estämiseen ja niiden vaikutusten rajoittamiseen (*varovaisuus- ja huolellisuusperiaate*);
- 2) noudatetaan ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi tarkoituksenmukaisia ja kustannustehokkaita eri toimien yhdistelmiä (*ympäristön kannalta parhaan käytännön periaate*).

Ympäristönsuojelulain 52 §:n 1 momentin mukaan ympäristöluvassa on annettava tarpeelliset määräykset:

- 1) päästöistä, päästöraja-arvoista, päästöjen ehkäisemisestä ja rajoittamisesta sekä päästöpaikan sijainnista;
- 2) maaperän ja pohjavesien pilaantumisen ehkäisemisestä;

- 3) jätteistä sekä niiden määrän ja haitallisuuden vähentämisestä;
- 4) toimista häiriö- ja muissa poikkeuksellisissa tilanteissa;
- 5) toiminnan lopettamisen jälkeisestä alueen kunnostamisesta ja päästöjen ehkäisemisestä sekä muista toiminnan lopettamisen jälkeisistä toimista;
- 6) muista toimista, joilla ehkäistään tai vähennetään ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa.

Pykälän 3 momentin mukaan lupamääräyksiä annettaessa on otettava huomioon toiminnan luonne, sen alueen ominaisuudet, jolla toiminnan vaikutus ilmenee, toiminnan vaikutus ympäristöön kokonaisuutena, ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi tarkoitettujen toimien merkitys ympäristön kokonaisuuden kannalta sekä tekniset ja taloudelliset mahdollisuudet toteuttaa nämä toimet. Päästöraja-arvoa sekä päästöjen ehkäisemistä ja rajoittamista koskevien lupamääräysten tulee perustua parhaaseen käyttökelpoiseen tekniikkaan. Lupamääräyksissä ei kuitenkaan saa velvoittaa käyttämään vain tiettyä tekniikkaa. Lisäksi on tarpeen mukaan otettava huomioon energian ja materiaalien käytön tehokkuus sekä varautuminen onnettomuuksien ehkäisemiseen ja niiden seurausten rajoittamiseen.

Ympäristönsuojelulain 62 §:n 1 momentin mukaan ympäristöluvassa on annettava tarpeelliset määräykset päästöjen ja toiminnan tarkkailusta sekä toiminnan vaikutusten ja toiminnan lopettamisen jälkeisen ympäristön tilan tarkkailusta. Luvassa on lisäksi annettava tarpeelliset määräykset jätelain 120 §:ssä säädetystä jätehuollon seurannasta ja tarkkailusta sekä jätteen käsittelyn seuranta- ja tarkkailusuunnitelmasta ja sen noudattamisesta.

Pykälän 2 momentin mukaan tarkkailun toteuttamiseksi luvassa on määrättävä mittausmenetelmistä ja mittausten tiheydestä. Luvassa on myös määrättävä siitä, miten seurannan ja tarkkailun tulokset arvioidaan ja miten tulokset toimitetaan valvontaviranomaiselle. Toiminnanharjoittaja voidaan määrätä antamaan valvontaa varten myös muita tarpeellisia tietoja.

Pykälän 3 momentin mukaan toiminnanharjoittajan on toimitettava valvontaviranomaiselle säännöllisesti päästöjen tarkkailun tulokset ja muut valvontaa varten tarvittavat tiedot, siten kuin ympäristöluvassa tarkemmin määrätään. Tiedot direktiivilaitoksen päästöjen tarkkailun tuloksista ja muut valvontaa varten tarpeelliset tiedot direktiivilaitoksen luvan noudattamisesta on toimitettava valvontaviranomaiselle vähintään kerran vuodessa.

Pykälän 4 momentin mukaan toiminnan vesiin tai meriympäristöön kohdistuvien vaikutusten tarkkailumääräystä annettaessa on otettava huomioon, mitä vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetussa laissa tarkoitettussa vesien tai meriympäristön tilaa koskevassa seurantaohjelmassa on pidetty tarpeellisenä seurannan järjestämiseksi. Toiminnan tarkkailun tietoja voidaan käyttää mainitun lain mukaisessa seurannassa ja vesienhoitosuunnitelman ja merenhoitosuunnitelman laadinnassa.

Ympäristönsuojelulain 63 §:n mukaan lupaviranomainen voi tarvittaessa ympäristöluvassa määrätä useat luvanhaltijat yhdessä tarkkailemaan toimintojensa vaikutusta (*yhteistarkkailu*) tai hyväksyä toiminnan tarkkailemiseksi osallistumisen alueella tehtävään seurantaan. Yhteistarkkailu voi koskea tähän lakiin ja vesilakiin perustuvaa tarkkailua.

Ympäristönsuojelulain 64 §:n 1 momentin mukaan ympäristöluvassa voidaan määrätä, että toiminnanharjoittajan on esitettävä 62 §:n mukaisen seurannan ja tarkkailun tai 63 §:n mukaisen yhteistarkkailun järjestämisestä erillinen suunnitelma lupaviranomaisen, valvontaviranomaisen tai kalatalousviranomaisen hyväksyttäväksi. Suunnitelma on toimitettava viranomaiselle niin ajoissa, että seuranta ja tarkkailu voidaan aloittaa toiminnan alkaessa tai muuna toiminnan vaikutusten kannalta tarkoituksenmukaisena ajankohtana. Suunnitelman esittämiseen sovelletaan, mitä 39 §:ssä säädetään ympäristöluvan hakemisesta.

Ympäristönsuojelulain 75 §:n 1 momentin mukaan direktiivilaitoksen päästöraja-arvojen, tarkkailun ja muiden lupamääräysten on parhaan käyttökelpoisen tekniikan vaatimuksen toteuttamiseksi perustuttava päätelmiin. Päästöille on ympäristöluvassa määrättävä päästöraja-arvot siten, että päätelmien päästötasoja ei ylitetä laitoksen normaaleissa toimintaolosuhteissa.

Pykälän 3 momentin mukaan, jos päätelmissä ei ole kuvattu lupahakemuksessa tarkoitettun toiminnan tai tuotantomenetelmän tyyppiä tai niiden kaikkia ympäristövaikutuksia, lupamääräykset on tarpeellisilta osin annettava 53 §:n mukaisesti arvioidun parhaan käyttökelpoisen tekniikan perusteella. Toiminnanharjoittajaa on kuultava tämän momentin mukaan annettavista lupamääräyksistä, jos määräykset poikkeavat olennaisesti siitä, mitä hakija on hakemuksessaan esittänyt parhaasta käyttökelpoisesta tekniikasta, päästöjen rajoittamisesta ja tarkkailusta.

Ympäristönsuojelulain 77 §:n 1 momentin mukaan edellä 75 §:n 1 momentin nojalla määrättävät päästöraja-arvot on määrättävä samalle tai lyhyemmälle ajanjaksolle ja samojen vertailuolosuhteiden mukaisina kuin päästötasot. Pykälän 2 momentin mukaan raja-arvot, ajanjaksot ja vertailuolosuhteet voidaan 1 momentista poiketen määrätä toisin, jos se on päästöjen tai tarkkailun luonteen vuoksi tarpeen. Toiminnanharjoittajan on ympäristöluvassa tarkemmin määrättävällä tavalla toimitettava valvontaviranomaiselle vähintään kerran vuodessa yhteenveto kyseisten päästöjen tarkkailun tuloksista samalta ajanjaksolta ja samojen vertailuolosuhteiden mukaisina kuin päästötasoissa.

Ympäristönsuojelulain 80 §:n 1 momentin mukaan, kun komissio on julkaissut päätöksen direktiivilaitoksen pääasiallista toimintaa koskevista päätelmistä, laitoksen ympäristölupa on tarkistettava, jos se ei vastaa voimassa olevia päätelmiä ja tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä taikka jos luvassa on määräys 78 §:n mukaisista lievennistä päästöraja-arvoista. Tarkistamisessa on otettava huomioon kaikki uudet ja ajan tasalle saatetut

päätelmät, joita sovelletaan laitokseen ja jotka komissio on hyväksynyt sen jälkeen, kun lupa myönnettiin tai sitä viimeksi tarkistettiin tai sen tarkistamisen tarve arvioitiin.

Ympäristönsuojelulain 89 §:n 1 momentin mukaan toiminnanharjoittaja voi hakea ympäristöluvan muuttamista. Luvan muuttamista koskevaan toiminnanharjoittajan hakemukseen sovelletaan, mitä 39 §:ssä säädetään lupahakemuksesta.

Ympäristönsuojelulain 209 §:n 1 momentin mukaan tämän lain täytäntöönpanon edellyttämät mittaukset, testaukset, selvitykset ja tutkimukset on tehtävä pätevästi, luotettavasti ja tarkoituksenmukaisin menetelmin.

Hallintolain 44 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaan kirjallisesta päätöksestä on käytävä selvästi ilmi muun ohella päätöksen perustelut ja yksilöity tieto siitä, mihin asianosainen on oikeutettu tai velvoitettu taikka miten asia on muutoin ratkaistu.

Hallintolain 45 §:n 1 momentin mukaan päätös on perusteltava. Perusteluissa on ilmoitettava, mitkä seikat ja selvitykset ovat vaikuttaneet ratkaisuun sekä mainittava sovelletut säännökset.

Euroopan komissio on 26.9.2014 antanut täytäntöönpanopäätöksen massan, paperin ja kartongin tuotantoa koskevien BAT-päätelmien vahvistamisesta (2014/687/EU). Päätös on julkaistu Euroopan unionin virallisessa lehdessä 30.9.2014.

Asiassa saatu selvitys

Stora Enso Oyj:n Veitsiluodon tehtaaseen kuuluu täysvalkaistua havu- ja koivusellua tuottava sellutehdas, hienopaperia ja päällystettyä painopaperia valmistava paperitehdas, Veitsiluodon saha, voimalaitos, jätevedenpuhdistamo, tehdaskaatopaikka sekä useita päätoimintaa palvelevia muita prosesseja. Yhtiö on päättänyt 17.6.2021 lopettaa tehtaan toiminnan.

Tehdas sijaitsee Kemin kaupungin Veitsiluodon saarella, jossa ei ole tehdasalueen lisäksi muita toimintoja. Lähin asutus sijaitsee tehdasalueen itäpuolella Rytikarin asemakaava-alueella.

Yhtiö on toimittanut aluehallintovirastoon 30.9.2015 hakemuksen, joka koskee Pohjois-Suomen 29.5.2007 Veitsiluodon tehtaalle myöntämän ympäristöluvan nro 64/07/2 lupamääräysten tarkistamista ja luvan tarkistamista 30.9.2018 voimaan tulleiden massan, paperin ja kartongin tuotantoa koskevien BAT-päätelmien johdosta.

Soodakattila ja kattila K7 ovat Veitsiluodon tehtaan merkittävimmät ilmapäästölähteet. Muita päästölähteitä ovat muun muassa meesauuni, valkaisimon hönkäpesuri ja hajukaasujen ulospuhallus häiriötilanteissa.

Aikaisemman ympäristöluvan (nro 64/07/2) lupamääräyksen 14 mukaan väkevien ja laimeiden hajukaasujen keräys- ja käsittelyjärjestelmien käyttöaste on oltava vähintään 98 % kuukausittaisesta toiminta-ajasta. Toiminnassa muodostuvat keräyksen piirissä olevat laimeat ja väkevät hajukaasut on käsiteltävä polttamalla soodakattilassa. Tilanteissa, joissa keräyksen piirissä olevia väkeviä hajukaasuja ei voida polttaa soodakattilassa, ne on käsiteltävä polttamalla varapolttopaikassa. Lupamääräyksessä 39 on määrätty hajupäästöjä aiheuttavien pelkistyneiden rikkiyhdisteiden (TRS) keräily- ja käsittelyjärjestelmien tehokkuuden tarkkailusta sekä soodakattilan ja meesauunin TRS-päästöjen jatkuvatoimisista mittauksista ja päästöraja-arvoista. Toiminnan vaikutuksia alueen ilmanlaatuun on määrätty tarkkailtavan osallistumalla Kemin-Keminmaan ilmanlaadun yhteistarkkailuun.

Lapin ympäristökeskus on hyväksynyt tehtaan ympäristönsuojelun tarkkailuohjelmat 27.1.2009 antamallaan päätöksellä LAP-2007-Y-300-119.

Stora Enso Veitsiluoto Oy on esittänyt 30.9.2015 päivätyssä ympäristölupamääräysten tarkistamishakemuksessa luvussa 5 tuloksia ilmapäästöjen leviämismallinnuksesta 2014 ja Kemin ilmanlaatututkimuksesta 2013–2014 ja luvussa 7 Lapin ympäristökeskuksen 27.1.2009 hyväksymään tarkkailuohjelmaan perustuvan tarkkailun pääpiirteissään jätevesien, ilmapäästöjen ja jätehuollon osalta. Hajupäästöjen vaikutustarkkailusta ei ole mainintaa. Hakemuksen luvussa 8.9 yhtiö on esittänyt soodakattilan ja meesauunin jatkuvatoimisten TRS-mittausten jatkamista, mutta hajupäästöjen vaikutustarkkailua ei ole esitetty.

Hakemukseen liitettyjen leviämismallinnuksen tulosten mukaan hajurikkipäästöjen pitoisuudet ovat normaalitoiminnan aikana alhaiset eikä TRS-yhdisteiden korkein tuntipitoisuus ($0,7 \mu\text{gS}/\text{m}^3$) ylitä niin sanotun hajutunnin pitoisuutta ($3 \mu\text{gS}/\text{m}^3$). Häiriöpäästötilanteen mallinnuksen perusteella väkevien hajukaasujen ohitus aiheuttaa ohituksen aikana vallitsevan tuulen alapuolella voimakasta hajuhaittaa, joka voi levitä useiden kilometrien päähän tehtaalta.

Noin viiden kilometrin päässä Veitsiluodon tehtaiden pohjoispuolella sijaitsevassa mittauspisteessä vuosina 2013–2014 tehdyissä mittauksissa TRS-yhdisteiden vuosikeskiarvo oli $4,6 \mu\text{gS}/\text{m}^3$. Pitoisuuksien tuntikeskiarvot vaihtelivat välillä $0\text{--}64 \mu\text{gS}/\text{m}^3$. Vuorokeskiarvot ylittivät muutaman kerran TRS-pitoisuudelle asetetun ohjearvon $10 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

Lapin elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksen (ELY-keskus) Ympäristö- ja luonnonvarat vastuualue on valvontaviranomaisena esittänyt 7.4.2017 hakemuksesta aluehallintovirastolle antamassaan lausunnossa muun ohella seuraavaa:

Aluehallintoviraston 20.12.2013 antaman päätöksen (nro 129/2013/1) uuden lupamääräyksen 7a mukaiset raja-arvot ovat tulleet voimaan 1.3.2014. Aikavälillä 1.3.2014–31.1.2017 hakija on pysynyt kyseisen lupamääräyksen mukaisissa rajoissa sekä soodakattilan (raja-arvo $20 \mu\text{gS}/\text{m}^3$) että meesauunin

osalta (raja-arvo 40 mgS/m³) (kalenterikuukauden neljänneksi korkein vuorokausikeskiarvo ei saa ylittää raja-arvoa). Kyseisellä aikavälillä yksittäisen vuorokauden keskiarvopitoisuus on ylittänyt annetun raja-arvon soodakattilan osalta 17 kertaa ja meesauunin osalta kuusi kertaa. Lupamääräyksen 14 mukaiset hajukaasujärjestelmien käyttöasteet ovat olleet vuosina 2010–2016 laimeille hajukaasuille 99,5–99,9 % ja väkeville hajukaasuille 99,3–99,8 %.

ELY-keskuksen saamien tietojen mukaan hakijan tehtailla on ollut ongelmia hajukaasujen keräily- ja käsittelyjärjestelmän kanssa erityisesti viime vuosien aikana. Hakijan tehtailla on sattunut muun muassa hajukaasujen räjähdyksiä. ELY-keskuksellekin vuonna 2016 toimitettujen asiakirjojen mukaan hakijalla on ollut puutteita hajukaasujen keräily- ja käsittelyjärjestelmien käyttö- ja kunnossapitotoimissa. Lisäksi ELY-keskus edellyttää, että hakija tarkentaa hakemuksessaan esitettyä BAT-arviointia hajukaasuja koskevilta osilta.

ELY-keskus katsoo, että tarkkailuohjelmasta tulee käydä esille hajukaasujärjestelmän keskeisten puhdistinlaitteiden kunnan seuranta ja huolto-ohjelma mukaan lukien järjestelmän sisäiset puhdistin-/käsittelylaitteet, joiden toiminnalla voi olla vaikutusta muodostuviin päästöihin. ELY-keskus katsoo nämä tarpeelliseksi, kun huomioidaan sille raportoidut hajukaasujärjestelmän hyvät käyttöasteet, soodakattilan ja meesauunin jatkuvatoimisten TRS-mittalaitteiden mittaustiedot sekä Kemin ilmanlaadun tarkkailusta saadut tulokset. ELY-keskuksen näkemys on hakijan näkemyksen mukainen, että parhaiten TRS-häiriöpäästöjä vähennetään kohdentamalla huomio väkevien ja superin (haihduttamon superväkeväöntietyksikön) hajukaasujen keräily- ja käsittelyjärjestelmän toimintavarmuuteen.

Hakijan tehtaiden TRS-päästöjen ja tehdyn leviämismallinnuksen sekä Kemin alueen ilmanlaadun seurannan tulosten, hajukynnysten ja hajukaasujärjestelmästä saatujen tietojen perusteella ELY-keskus edellyttää, että hakija velvoitetaan seuraamaan aiheuttamiensa TRS-päästöjen vaikutuksia Kemin ilmanlaatuun jatkuvatoimisella mittausasemalla. Mittaukset on ELY-keskuksen näkemyksen mukaan kohdistettava lähimmille asuinalueille (Ajos–Hepola–Haukkari) ja ne voidaan tehdä osana Kemin ilmanlaadun yhteisseurantaa, mutta hakijalle on annettava omat velvoitteensa muun muassa mittausasemien määrästä ja mittausten kestosta.

Stora Enso Veitsiluoto Oy on antanut 10.4.2018 ja 11.4.2018 vastineen siihen mennessä annettuihin lausuntoihin ja muistutuksiin.

Hajukaasujen osalta yhtiön todennut seuraavaa:

Tehtaan hajukaasujärjestelmissä ei ole ollut ongelmia vuoden 2017 aikana. Vastineesta ilmenevässä taulukossa on esitetty hajukaasujen ulosajoajat ilman käsittelyä vuonna 2017. Ympäristöluvan mukaan toiminnassa muodostuvien keräyksen piirissä olevien laimeiden ja väkevien hajukaasujen keräys- ja käsittelyjärjestelmien käyttöaste on oltava vähintään 98 % kuukausittaisesta toiminta-ajasta.

Hajukaasujen keräilyjärjestelmä on kattava. Laihojen hajukaasujen keräilyssä ei ole mukana hakesiilo. Lokakuun 2017 aikana valmistuvan PETE-projektin (ruskeamassan pesun ja happivalkaisun tehostaminen) osalta on selvitetty keräilyyn mukaan otettavat hajukaasut. Tehtaalla on käynnissä projekti hajukaasujärjestelmän toimintavarmuuden ja turvallisuuden parantamiseksi. Hakijan mielestä tässä vaiheessa ei ole tarvetta BAT-arvioinnin tarkentamiseen.

Vastineeseen on liitetty lisäksi muun muassa tietoja hajukaasujen käsittelyn tehostamisinvestoinneista, tarkkailusta ja toimintaohjeista.

Tehtaalla on ollut projekti hajukaasujen keräily- ja käsittelyjärjestelmän (väkevät ja laimeat hajukaasut) kehittämiseksi ja toimintavarmuuden parantamiseksi. Projekti valmistui vuoden 2017 aikana ja kustannusarvio on noin 1,0 M€. Projektin tavoitteena oli parantaa hajukaasujärjestelmän turvallisuutta ja vähentää hajukaasujen häiriötilanteiden määrää ja kestoja.

Hakija on mukana yhteistyössä muiden toiminnanharjoittajien kanssa Kemin ilmanlaadun seurantatutkimuksissa. Viimeinen Kemin ilmanlaadun mittausta on tehty aikavälillä helmikuu 2013 – tammikuu 2014. Aikanaan on sovittu, että seurantajakso uusittaisiin viiden vuoden välein. Yksityiskohdista, ajankohta mukaan lukien, pitää sopia yhdessä muiden toiminnanharjoittajien ja Kemin kaupungin kanssa.

Hakija esittää, että joko Hepolan tai Haukkarin asuinalueella toteutetaan ulkopuolisen mittaajan toimesta vuoden mittainen seurantajakso TRS-ilmanlaadulle. Valitaan sellainen ulkopuolinen taho, jolla on riittävä pätevyys ja osaaminen mittausten suorittamiseen, tarvittavat laitteistot sekä voimassa oleva laatuja järjestelmä. Vuoden kestävän mittausjakson jälkeen pidetään mittauksissa vuoden tauko, jonka jälkeen tarvittaessa uusitaan kyseinen vastaavanlainen mittausjakso. Tarve uusintamittaukseen harkitaan yhteistyössä hakijan, ELY-keskuksen ja Kemin kaupungin edustajan kanssa heti kun ensimmäisen seurantajakson tulokset ovat valmiit.

Stora Enso Veitsiluoto Oy on täydentänyt hakemustaan 7.1.2020 koskien BAT-päätelmien soveltamista sekä paperitehtaan jätevesien käsittelyn tehostamista.

Aluehallintovirastolla on ollut asiaa ratkaistaessa käytettävissä *Stora Enso Veitsiluoto Oy:n* ympäristönsuojelun vuosiraportit 2015–2018 sekä ympäristöhallinnon tietojärjestelmään raportoituja päästötarkkailun kuukausiraportteja vuodelta 2019.

Oikeudellinen arviointi

Hallinto-oikeudessa on valituksen ja sen osittaisen peruutuksen myötä arvioitavana, onko aluehallintovirasto voinut antaa *Stora Enson Veitsiluodon* sellu- ja paperitehtaan ympäristöluvan muuttamista koskevassa asiassa lupamääräyksen 51 sekä liitteen 3 mukaiset määräykset tarkkailusta.

Hallinto-oikeus toteaa selvyyden vuoksi, että tällä päätöksellä ei käsitellä yhtiön Veitsiluodon tehtaan lopettamista, vaan hallinto-oikeuden käsiteltävänä oleva asia koskee pelkästään aluehallintovirastossa ympäristöluvan muuttamista koskevalla hakemuksella vireille tullutta asiaa. Tehtaan toiminnan lopettamista koskeva asia on tullut vireille erillisenä asiana lupaviranomaisena toimivassa aluehallintovirastossa.

Lupamääräyksen 51 kappaleen 1 muuttamista ja liitteen 3 kumoamista koskeva vaatimus

Yhtiö on valituksessaan vaatinut ensisijaisesti, että lupamääräyksen 51 kappaletta 1 on muutettava siten, että tarkkailussa noudatettaisiin Lapin ympäristökeskuksen hyväksymiä tarkkailuohjelmia (hyväksymispäätös 27.1.2009, LAP-2007-Y-300-119). Tällöin myös liite 3 tulisi kumota kokonaisuudessaan. Toissijaisesti yhtiö on vaatinut, että liite 3 kumotaan ja asia palautetaan uudelleen aluehallintoviraston käsiteltäväksi yhdessä toiminnan lopettamista koskevan asian kanssa käsiteltäväksi.

Asiassa on kyse ympäristöluvan muuttamisesta sekä BAT-päätelmien mukaisesta tarkistamisesta yhtiön hakemuksesta ympäristönsuojelulain 80 ja 89 §:ien mukaisesti. Lupamääräykset, mukaan lukien tarkkailumääräykset, on tullut päivittää vastaamaan lainsäädännön muutoksia ja BAT-päätelmien vaatimuksia sekä tarkistetun luvan mukaista toimintaa. Valituksenalaisella päätöksellä on tehty muutoksia muun ohella päästöraja-arvoihin, jolloin on tullut myös arvioida kokonaisuudessaan pilaantumista aiheuttavaan päästöön liittyvän käyttö-, päästö- ja vaikutustarkkailun ajantasaisuus.

Ympäristönsuojelulain 6 §:n mukaan toiminannharjoittajan on oltava selvillä ympäristöriskeistä ja niiden hallinnasta sekä haitallisten vaikutusten vähentämismahdollisuuksista. Ympäristönsuojelulain 62 §:n mukaan ympäristöluvassa on annettava tarpeelliset määräykset päästöjen ja toiminnan tarkkailusta sekä toiminnan vaikutusten ja toiminnan lopettamisen jälkeisen ympäristön tilan tarkkailusta. Tarkkailun toteuttamiseksi luvassa on määrättävä mittausmenetelmistä ja mittausten tiheydestä. Luvassa on myös määrättävä siitä, miten seurannan ja tarkkailun tulokset arvioidaan ja miten tulokset toimitetaan valvontaviranomaiselle. Tarkkailua koskevien lupamääräysten lähtökohtana on ympäristönsuojeluasetuksen 3 §:n 2 momentin kohdassa 14 tarkoitettu toiminannharjoittajan esittämä riittävän yksityiskohtainen suunnitelma toiminnan käyttö-, päästö- ja vaikutustarkkailusta.

Asiassa saadun selvityksen perusteella yhtiö on toimittanut hakemuksensa yhteydessä tiedot tarkkailuohjelmista, jotka Lapin ympäristökeskus on hyväksynyt 27.1.2009. Lisäksi jätevesien tarkkailua koskien yhtiö on toimittanut 2019 lisäselvitystä aluehallintovirastolle. ELY-keskus on lausunnoissaan aluehallintovirastolle ottanut kantaa myös tarkkailumääräyksiin hakemuksen, lisäselvitysten sekä aiemmin kertyneen tarkkailumateriaalin perusteella.

Aluehallintovirasto on valituksenalaisessa päätöksessä lupamääräysten yksityiskohtaisissa perusteluissa lupamääräyksen 51 osalta katsonut, että tarkkailua on määrätty jatkettavaksi pääosin hakemuksessa esitettyjen nykyisten tarkkailuohjelmien mukaisella tasolla. Yhtiö esittämään tarkkailusuunnitelmaa on aluehallintoviraston mukaan täydennetty liitteessä 3 ja muutettu tarpeellisin osin lupamääräysten noudattamisen valvomiseksi ja ympäristövaikutusten arvioimiseksi. Edelleen lupamääräystä koskevien perustelujen mukaan liite 3 on kokonaisuudessaan osa päätöstä ja lupamääräystä 51. Valituksenalaisen liitteen 3 osalta aluehallintovirasto on perustellut yhtiön esittämiin tarkkailumääräyksiin ja aikaisempiin tarkkailuohjelmiin verrattuna muutettuja tarkkailumääräyksiä muun ohella muuttuneiden päästöraja-arvojen tai aiheutuvien vaikutusten tarkkailemisen perusteella.

Hallinto-oikeus katsoo, että aluehallintovirasto on antanut valituksenalaisessa ympäristölupapäätöksessään ympäristönsuojelulain mukaiset määräykset toiminnan tarkkailusta ja raportoinnista lupamääräyksessä 51 ja liitteessä 3, jonka on katsottava olevan osa päätöksen lupamääräyksiä. Tarkkailua koskevat määräykset ovat pääosin perustuneet yhtiön esittämiin tarkkailumääräyksiin, mutta niitä on täydennetty lainmukaisesti lupamääräysten noudattamisen valvomiseksi ja ympäristövaikutusten arvioimiseksi. Tehdyt muutokset on myös perusteltu hallintolain mukaisesti valituksenalaisessa päätöksessä. Yhtiö ei ole esittänyt valituksensa osittaisen peruutuksen myötä eriteltyjä vaatimuksia liitteen 3 määräysten osalta. Hallinto-oikeus katsoo edellä mainituin perustein, että aluehallintoviraston antaman ympäristölupapäätöksen lupamääräyksen 51 ensimmäistä kappaletta ei ole syytä muuttaa eikä liitettä 3 kumota, vaan valitus on tältä osin hylättävä.

Lupamääräyksen 51 kappaleen 4 kumoamista koskeva vaatimus

Yhtiö on valituksessaan vaatinut, että lupamääräyksen 51 kappale 4, joka velvoittaa yhtiön tarkkailemaan hajukaasupäästöjen vaikutuksia omalla tarkkailupisteellä jatkuvatoimisesti, on ensisijaisesti kumottava kokonaan tai toissijaisesti kumottava ja mahdollisesti palautettava se aluehallintovirastolle uudelleen käsiteltäväksi toiminnan lopettamista koskevan asian kanssa käsiteltäväksi.

Hallinto-oikeus toteaa, että valituksenalaisen päätöksen lupamääräyksissä 12 ja 14 on asetettu päästöraja-arvot muun ohella TRS-päästöille. Lupamääräyksessä 15 on määrätty muun ohella ilmapäästöjen mittauksista jatkuvatoimisesti. Lupamääräysten perustelujen mukaan päästöraja-arvot ovat perustuneet BAT-päätelmiin. Yhtiö ei ole valittanut asetetuista raja-arvoista. Kuten edellä on mainittu, toiminnanharjoittajan on ympäristönsuojelulain mukaan oltava selvillä ympäristövaikutuksista ja aluehallintoviraston on lain mukaan annettava ympäristöluvassa tarpeelliset määräykset tarkkailusta.

Asiassa saadun selvityksen perusteella yhtiön Veitsiluodon tehtaalla on ollut ongelmia hajukaasujen keräily- ja käsittelyjärjestelmän kanssa. Yhtiön hakemuksessa esitetyn arvion mukaan tehtaan hajurikkiyhdisteiden häiriöpäästöistä voi aiheutua ajoittaista viihtyvyyshaittaa tehtaan lähialueilla.

ELY-keskus on ympäristönsuojelun valvontaviranomaisena myös vaatinut, että lupaan on sisällytettävä TRS-kaasujen jatkuvatoiminen tarkkailu tehtaan lähellä sijaitsevien asuinalueiden lähistöllä. Aluehallintovirasto on määrännyt hajurikkiyhdisteiden jatkuvatoimisesta tarkkailusta lupamääräyksessä 51 ja perustellut määräystään tehtaan sijainnilla ja hakemuksessa esitetyllä arviolla viihtyvyyshaitoista.

Hallinto-oikeus katsoo, että kun otetaan huomioon hakemuksessa esitetty selvitys toiminnan aiheuttamista mahdollista haitoista, selvitys häiriötilanteista hajukaasujen keräily- ja käsittelyjärjestelmässä, BAT-päätelmiin perustuvat raja-arvot ja niiden tarkkailutarve, asuinalueiden läheisyys sekä valvontaviranomaisen näkemys hajukaasuja koskevan tarkkailun muuttamisen tarpeellisuudesta on aluehallintovirasto voinut asettaa yhtiölle lupamääräyksen 51 kappaleen 4 mukaisen velvoitteen. Siten päätöstä ei ole tältä osin syytä kumota, vaan valitus on hylättävä.

Johtopäätös

Hallinto-oikeus katsoo, ettei tarkkailua koskevia määräyksiä ole edellä mainituin tavoin syytä muuttaa tai kumota valituksessa ja sen osittaisessa peruutuksessa esitetyillä perusteilla.

Hallinto-oikeus toteaa lisäksi yhtiön ilmoittamasta tehtaan toiminnan lopettamisesta johtuen, että yhtiöllä on lupamääräyksen 52 ja ympäristönsuojelulain 65 §:n nojalla mahdollisuus sopia tarkemmin tarkkailumääräyksistä tarvittaessa valvontaviranomaisena toimivan ELY-keskuksen kanssa. Aluehallintovirasto tulee ratkaisemaan erillisenä asiana yhtiön tehtaan lopettamista koskevassa päätöksessä sen, mitä tarkkailumääräyksiä yhtiön on noudatettava toiminnan loputtua, eikä näihin määräyksiin ole tällä hallinto-oikeuden päätöksellä otettu kantaa.

Sovelletut oikeusohjeet

Perusteluissa mainitut

Julkinen kuulutus

Päätös on annettu julkisella kuulutuksella.

Päätöksestä ilmoittaminen

Kemin kaupunginhallituksen, Keminmaan kunnanhallituksen ja Simon kunnanhallituksen on viipymättä julkaistava tieto tätä päätöstä koskevasta kuulutuksesta kuntalain 108 §:n mukaisesti. Tiedon kuulutuksen julkaisemisesta tulee olla nähtävillä vähintään sen ajan, jonka kuluessa päätökseen saa hakea muutosta.

Muutoksenhaku

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 107 §:n 1 momentin mukaan tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:n perusteella valitusluvan. Valituskirjelmä on toimitettava korkeimpaan hallinto-oikeuteen 30 päivän kuluessa hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaannista eli viimeistään **3.6.2022**.

Valitusosoitus on liitteenä HallJK (01.20).

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Asian ovat ratkaisseet lainoppinut hallinto-oikeustuomari Janne Marttila, asessori Laura Portin sekä luonnontieteiden alan hallinto-oikeustuomari Anne Saari. Asian on esitellyt Laura Portin.

Tämä päätös on sähköisesti varmennettu hallinto-oikeuden asianhallintajärjestelmässä.

Jakelu

Päätös ja maksu	Stora Enso Veitsiluoto Oy, oikeudenkäyntimaksu 260 euroa (<i>Oikaisuvaatimusohje ilmenee hallinto-oikeuden päätöksen oikeudenkäyntimaksua koskevasta liitteestä.</i>)
Jäljennös maksutta	Pohjois-Suomen aluehallintovirasto, Ympäristölupavastuualue, sähköisesti Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Kemin kaupunki Kemin kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen Kemin kaupungin terveydensuojeluviranomainen Kemin kaupungin kaavoitusviranomainen Keminmaan kunta Keminmaan kunnan ympäristönsuojeluviranomainen Keminmaan kunnan terveydensuojeluviranomainen Simon kunta Simon kunnan ympäristönsuojeluviranomainen Simon kunnan terveydensuojeluviranomainen Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus / Kalatalousryhmä, sähköisesti Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus / Ympäristö ja luonnonvarat, sähköisesti Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus / Ympäristö ja luonnonvarat, sähköisesti Suomen ympäristökeskus, sähköisesti

Tuomioistuimen yhteystiedot

Vaasan hallinto-oikeus
Korsholmanpuistikko 43, 4 krs (PL 204), 65101 Vaasa
Sähköposti: vaasa.hao@oikeus.fi
Puh.: 029 56 42780

Hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelu:
<https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Henkilötietojen käsittelyyn ja tietosuojaan liittyvät tiedot ovat saatavilla
<https://oikeus.fi/hallintooikeudet/vaasanhallinto-oikeus/fi/>

VALITUSOSOITUS

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla **korkeimpaan hallinto-oikeuteen** kirjallisella valituksella, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusluvan myöntämisen perusteet

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:n 1 momentin mukaan valituslupa on myönnettävä, jos:

- 1) lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeitä saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi;
- 2) asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi; tai
- 3) valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.

Valituslupa voidaan myöntää myös siten, että se koskee vain osaa muutoksenhaun kohteena olevasta hallinto-oikeuden päätöksestä.

Valitusaika

Hallinto-oikeuden päätös on annettu julkisella kuulutuksella. Päätös on julkaistu hallinto-oikeuden verkkosivuilla päivänä, joka ilmenee päätöksen ensimmäiseltä sivulta. Päätöksen katsotaan tulleen asianomaisen tietoon seitsemäntenä päivänä kuulutuksen julkaisemisajankohdasta. Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa** hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaannista, sitä päivää lukuun ottamatta.

Valituksen sisältö

Valituksessa, johon on sisällytettävä valituslupahakemus, on ilmoitettava

- valittajan nimi ja yhteystiedot mukaan lukien se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite); jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä, on valituksessa mainittava myös tämän yhteystiedot
- päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös)
- peruste, jolla valituslupaa pyydetään, sekä syyt, joiden vuoksi valitusluvan myöntämiseen on mainittu peruste
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset)
- vaatimusten perustelut
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Jos usea tekee valituksen yhdessä, voidaan joku heistä ilmoittaa yhdyshenkilöksi.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä

- hallinto-oikeuden päätös valitusosoituksineen
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen, joka ei ole toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa, ja joka ei ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja, on liitettävä valitukseen valtakirja.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava valitusajassa korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Tämä koskee myös tilanteita, joissa valitus toimitetaan sähköisen asiointipalvelun kautta tai sähköpostitse. Valitus liitteineen voidaan toimittaa sähköisen asiointipalvelun kautta. Asiointipalvelun kautta toimitettua valitusta tai sähköpostitse toimitettua valitusta ei tarvitse toimittaa paperimuodossa. Asiakirjojen lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Korkeimman hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Postiosoite: Korkein hallinto-oikeus
PL 180, 00131 Helsinki

Sähköposti: korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi

Käyntiosoite: Paasivuorenkatu 3, 00530 Helsinki

Puhelin: 029 56 40200

Faksi: 029 56 40382

Aukioloaika: arkipäivisin klo 8.00–16.15

Hallinto- ja erityistuomioistuinten sähköinen asiointipalvelu:
<https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>